

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اصول روش تحقیق (مقدماتی)

دکتر رامین آذربهرام

انواع تحقیقات حوزه بهداشت

- تحقیقات بنیادین: با هدف تولید علم و بطور مستقل انجام شده و ممکن است نتایج آنها تا چند سال بعد هم مستقیماً قابل استفاده نباشد.
- تحقیقات کاربردی: با هدف حل مشکلات خاص طراحی شده و بطور کلی به تحقیقات بنیادین وابسته اند.

مراحل تکمیل طرح اپیدمیولوژیک

- شناسایی مشکل (عنوان طرح)
- چگونه باید به بررسی مشکل پرداخت؟ (ارزیابی، آنالیز و اولویت سنجی) = بیان مسئله (کوتاه و وافی به مقصود = دو تا سه صفحه با ذکر منابع معتبر) (علت انجام تحقیق را مشخص می کند و ابزار تامین بودجه است).
- درباره مشکل چه اطلاعاتی در اختیار داریم؟ (مرور مطالعات) (می تواند موضوع تحقیق را عوض کند)
- انتظار داریم با حل مشکل به چه هدفی دست یابیم؟ (تعیین اهداف کلی و اختصاصی، ارائه سوال یا فرضیه)
- چگونه باید به اهداف مورد نظر دست یابیم؟ (انتخاب متدولوژی تحقیق، تعیین متغیرها، روش گردآوری اطلاعات، نحوه آنالیز اطلاعات، ملاحظات اخلاقی و مطالعه پایلوت)

■ تقسیم وظایف و زمان بندی (انتخاب همکاران و مشاوران و تهیه جدول گانت)

■ بررسی هزینه ها و نحوه تامین آنها

■ نحوه مدیریت تحقیق

■ تهیه پرسشنامه و برگه های اطلاعاتی مورد نیاز و استاندارد سازی آنها

■ تهیه خلاصه طرح برای ارائه در نشریات یا پایگاه های اطلاع رسانی

■ محقق ممکن است چند مرحله از مراحل فوق را همزمان طراحی کند و پیش ببرد.

■ انجام مراحل یاد شده الزاما نباید به ترتیبی که بیان شد صورت گیرد.

■ در هر مرحله امکان دارد محقق به مراحل قبلی بازگردد و تغییرات جدیدی در آنها اعمال نماید. این تغییرات ممکن است بنیادین باشد.

شناسایی مشکل و انتخاب موضوع

■ موضوعات حوزه تحقیقات کاربردی بهداشتی در سه گروه عمده قرار می گیرند:

* توصیف موقعیت موجود برای تعیین برنامه های آینده نظیر:

نیازسنجی

آگاهی سنجی

تعیین عوامل خطر بیماری ها

بررسی هزینه - اثربخشی روش ها

* ارزیابی اثربخشی فرآیند های جاری و جمع آوری
اطلاعات آماری نظیر:

سطح پوشش خدمات برای همه افراد جامعه
سطح پوشش خدمات برای گروه هدف مشخص
میزان پذیرش اجتماعی خدمت ارائه شده

* جمع آوری اطلاعات مخصوصی که برای حل یک مسئله
درفیلد بهداشتی لازم هستند نظیر:
توزیع منابع سازمانی
اصلاح سیاست گذاری های غیر شفاف
وجود عوامل موثر بر برنامه های بهداشتی که ریشه در
برنامه های سایر سازمان ها و فرهنگ اجتماعی دارند.

منابع انتخاب موضوع

*مسئولان سیاست گذاری ← طرح های وسیع ملی
بابودجه های کلان

*نظریات برنامه ریزان بهداشتی در وزارتخانه ها
ودانشگاه ها

*اساتید و محققان

*اولویت های تحقیقاتی

*متون پزشکی، کتب، مقالات و مجلات

*تجارب حرفه ای

*قوه تخیل و ابتکار

ملاک های انتخاب موضوع مناسب به ترتیب اهمیت:

- مناسبت (درگیری بخش وسیعی از جمعیت، درگیری گروه خاص جمعیتی، حاد بودن مسئله، شدت مشکل، آیا نتیجه پژوهش می تواند موجب حل مشکل شود و...)
- پرهیز از دوباره کاری (مرور منابع موجود درباره موضوع مورد نظر) تنها در دو صورت دوباره کاری مطرح نیست.
 - وجود محدودیت زمانی برای حل مسئله
 - وجود مقبولیت اجتماعی
- امکان اجرا از نظر علمی و عملی (وجود منابع مالی و انسانی کافی) = هزینه - اثربخشی
- فقدان ملاحظات اخلاقی = رعایت اصول اخلاق در پژوهش

NOMINAL GROUP TECHNIQUE (NGT system)

■ برای ارزیابی هر طرح براساس ملاک های یاد شده به کار می رود و براساس آن برای هر ملاک سه نمره در نظر می گیریم :

1 برای عدم وجود

2 برای وجود اما نه به میزان کافی

3 برای وجود به میزان کافی

Proposed topic	1. Relevance	2. Avoidance of duplication	3. Urgency	4. Political acceptability	5. Feasibility	6. Applicability	7. Ethical acceptability	Total no. of points
1. Community health insurance								
2. Adolescent suicide								

Rating scale: 1 = low, 2 = medium, 3 = high

- HEALTH SYSTEMS RESEARCH is ultimately concerned with improving the health of people and communities, by enhancing the efficiency and effectiveness of the health system as an integral part of the overall process of socio-economic development, with full involvement of all partners.

اهداف اصلی طرح های تحقیقاتی بهداشتی در کشور های در حال توسعه

- یکسان سازی امکان دسترسی به خدمات بهداشتی برای تمامی افراد جامعه (خدمات بیمه ، دسترسی تخصصی و...)
- اولویت بندی خدمات بهداشتی و تخصیص بودجه به ترتیب اولویت به طرح های با بازده تعیین شده
- شناسایی منابع جدید تامین بودجه برای ارائه خدمات بهداشتی
- ارائه روش های جدید ارائه خدمات مبتنی بر نیاز جامعه

- The **major objective of HSR** is to provide health managers at all levels, as well as community members, with the relevant information they need to make decisions on health-related problems they are facing.

■ مشارکت پذیری در طرح های HSR

■ بسیاری از طرح ها بدون مشارکت فرابخشی و برون

سازمانی قابل اجرا نیستند. حدود اختیارات هر سازمان

محدود است و برای اجرای بعضی از پروژه ها بهره گیری

از امکانات و اختیارات سایر سازمان ها ضرورت دارد.

■ Researchers who work in HSR will have to

Work in a trans – disciplinary ways.

**HSR, however, is not the concern of
scientists alone.**

خصوصیات طرح های HSR

- HSR should focus on priority problems in health care.
- It should be action-oriented.
- An integrated multi-disciplinary approach is required.
- The research should be participatory in nature, involving all parties concerned (from policymakers to community members) in all stages of the project.

- research must be timely. Otherwise, it loses its purpose.
- Emphasis should be placed on comparatively simple, short-term research designs that are likely to yield practical results relatively quickly.
- The principle of cost-effectiveness is important in the selection of research projects.

- Results should be presented in formats most useful for administrators, decision-makers and the community. Each report should include:

- * A clear presentation of results with a summary of the major findings adapted to the interests of the party being targeted by the research.

- * Honest discussion of practical or methodological problems that could have affected the findings.

